

Prof. dr hab. inż. Artur Gurgul
Katedra Nauk Podstawowych
Wydział Medycyny Weterynaryjnej
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
ul. Rzędzina 1C, 30-248 Kraków

Kraków, 13.04.2026

RECENZJA

osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr inż. Wioletty Sawickiej-Zugaj w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie zootechnika i rybactwo

Podstawa prawna

Niniejszą recenzję sporządzono w odpowiedzi na pismo (nr NE.5210.3.1.2026.2) Pani Prof. dr hab. Brygidy Ślaskiej, Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, z dnia 26 lutego br., informujące o powołaniu mnie do pełnienia roli recenzenta w komisji habilitacyjnej Pani dr inż. Wioletty Sawickiej-Zugaj.

Recenzję sporządzono na podstawie dokumentacji przekazanej w ramach postępowania habilitacyjnego, obejmującej:

- Wniosek dr Wioletty Sawickiej-Zugaj o przeprowadzanie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie zootechnika i rybactwo (z dnia 29.11.2025 r.)
- odpis dyplomu uzyskania stopnia doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika
- autoreferat wraz z wykazem literatury
- wykaz osiągnięć naukowych
- kserokopie opublikowanych prac wchodzących w skład głównego osiągnięcia habilitacyjnego
- oświadczenia współautorów
- kwerendę dorobku naukowego z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- Inne dokumenty potwierdzające kompetencje habilitantki

Przedłożone materiały należy uznać za kompletne i wystarczające do dokonania oceny zarówno osiągnięcia habilitacyjnego, jak i całokształtu dorobku naukowego kandydatki.

Oceny dokonano w oparciu o wymagania habilitacyjne określone w art. 219 ust. 1 punkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2021r. prawo o szkolnictwie wyższymi nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. Zm. Stanowią

one, że osoba ubiegająca się stopień doktora habilitowanego: (I) posiada stopień doktora; (II) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jedną monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub jeden cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub jedno zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; (III) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Dalsza część recenzji została przeprowadzona z odniesieniem do tych wymogów ustawodawcy.

Sylwetka naukowa dr inż. Wioletty Sawickiej-Zugaj

Dr inż. Wioletta Sawicka-Zugaj urodziła się 14 czerwca 1981 roku. Stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika uzyskała w 2009 roku, czyli blisko 16 lat przed złożeniem wniosku habilitacyjnego. Jej dalsza aktywność zawodowa i naukowa związana była z pracą na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie w Katedrze Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła. Jej profil badawczy koncentruje się wokół zagadnień genetyki i hodowli bydła, ze szczególnym uwzględnieniem ras lokalnych oraz problematyki ochrony zasobów genetycznych. Analiza przedstawionej dokumentacji pozwala stwierdzić, że rozwój naukowy kandydatki przebiegał w sposób konsekwentny i ukierunkowany, a podejmowana tematyka badawcza stanowi logiczną kontynuację wcześniejszych zainteresowań naukowych. W mojej ocenie świadczy to o umiejętności budowania własnej, rozpoznawalnej specjalizacji badawczej będącej elementem dojrzałości naukowej, niezbędnej na etapie ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Ocena głównego osiągnięcia habilitacyjnego

Przedstawione osiągnięcie habilitacyjne ma formę cyklu sześciu powiązanych tematycznie publikacji i zostało opatrzone tytułem: „Znaczenie rodzimych ras bydła objętych programem ochrony zasobów genetycznych dla zachowania ważnych cech produkcyjnych, funkcjonalnych i obszarów przyrodniczo cennych”. W jego skład wchodzi pięć prac oryginalnych oraz jedna praca przeglądowa. Prace zostały opublikowane w latach 2019–2025 w czasopismach z listy JCR. Łączny Impact Factor publikacji wynosi 18,995, a ich wartość punktowa według obowiązujących wykazów ministerialnych jest wysoka i wynosi 680 punktów. Tematyka cyklu wpisuje się w aktualne i istotne zagadnienia związane z ochroną bioróżnorodności oraz zrównoważonym rozwojem produkcji zwierzęcej. Autorka podejmuje w swoich pracach problematykę znaczenia ras lokalnych nie tylko w kontekście produkcyjnym, lecz również środowiskowym i genetycznym, co należy uznać za podejście kompleksowe i zgodne z aktualnymi trendami badawczymi w dyscyplinie. W pracach uzyskano ciekawe wyniki stanowiące znaczący wkład do wiedzy w dyscyplinie zootechnika i rybactwo, a mianowicie:

- Wykazano, że bydło białogrzbiete ma dobre wskaźniki rozrodu w porównaniu z rasami komercyjnymi;
- stwierdzono wysoką zmienność genetyczną rasy białogrzbiej, co potencjalnie oznacza bogatą pulę genów;
- stwierdzono, że rasy rodzime (polska czerwona i białogrzbieta) wykazują lepszą długowieczność niż rasy wysokowydajne;
- wykazano, że wypas rodzimych ras na terenach cennych przyrodniczo zwiększa bioróżnorodność roślin i zapobiega niekorzystnym zmianom, jak zarastanie czy pożary;
- wykazano, że krowy białogrzbiete są predysponowane do produkcji mleka A2. U rasy polskiej czerwonej częstszy allel B genu kappa kazeiny sprzyja produkcji sera, co wskazuje na wysoką jakość surowca;
- Stwierdzono, że rasy rodzime, mimo niższej wydajności, są kluczowe dla bezpieczeństwa żywnościowego w trudnych warunkach dzięki wysokiej odporności i zdolności adaptacji.

Niemniej jednak, w uzyskanych wynikach można zauważyć wyraźne zróżnicowanie tematyczne, które obniża ich spójność i w mojej ocenie budzi pewne zastrzeżenia. Prace wchodzące w skład osiągnięcia obejmują cztery różne zagadnienia: I – długowieczność i rozród bydła ras lokalnych; II – struktura i zmienność genetyczna ras bydła; III – znaczenie wypasu dla zachowania bioróżnorodności obszarów przyrodniczo cennych; IV – ocena częstości występowania alleli w genie β -kazeiny oraz alleli w genie κ -kazeiny u bydła w kontekście produkcji mleka o walorach prozdrowotnych i korzystnych z punktu widzenia produkcji serów. Zagadnienia te dotyczą różnych aspektów hodowli ras zachowawczych, a same prace uwzględniają różne rasy i gatunki, wykorzystując inne podejścia metodyczne i realizują nieco inne cele badawcze. Autorka była jednak w stanie spiąć te różne badania wspólną klamrą tematyczną, odnoszącą się do znaczenia i zalet rodzimych ras bydła, w kontekście zachowania ważnych cech produkcyjnych, funkcjonalnych oraz zachowania bioróżnorodności na obszarach przyrodniczo cennych. Argumentacja ta w mojej ocenie w wystarczający sposób uzasadnia uznanie cyklu publikacji za „powiązany tematycznie” zgodnie z wymogami ustawodawcy.

Analiza merytoryczna przedstawionych publikacji wskazuje, że zostały one zaplanowane i zrealizowane w sposób poprawny pod względem metodycznym i merytorycznym. Zastosowane metody badawcze, obejmują m.in. analizy molekularne oraz zaawansowane metody statystyczne, które są adekwatne do postawionych celów badawczych, a uzyskane wyniki zostały przedstawione w sposób przejrzysty i logiczny. Jako, że omawiane prace podlegały już ocenie przez szereg recenzentów w procesie publikacji, nie wymagają dodatkowej oceny merytorycznej w niniejszej recenzji. Na szczególną uwagę zasługuje jednak umiejętność interpretacji wyników w kontekście istniejącej literatury naukowej, co świadczy o dobrej znajomości podejmowanej problematyki. Należy jednakże zauważyć, że część uzyskanych rezultatów ma charakter potwierdzający wcześniej opisywane zależności, a element nowości naukowej wyników nie zawsze ma charakter dominujący.

Istotnym elementem oceny osiągnięcia jest również analiza indywidualnego wkładu Autorki w powstanie publikacji. Na podstawie przedstawionej dokumentacji można stwierdzić, że dr inż. Wioletta

Sawicka-Zugaj uczestniczyła przede wszystkim w opracowaniu koncepcji badań, analizie wyników oraz przygotowaniu manuskryptów. Niemniej jednak, w niektórych przypadkach trudno jednoznacznie określić zakres jej wiodącego udziału, szczególnie w pracach, w których zajmuje ona trzecie miejsce na liście współautorów. W kontekście postępowania habilitacyjnego należałoby oczekiwać wyraźniej zaznaczonej roli lidera zespołu badawczego lub pierwszego autorstwa, co stanowi jeden z istotnych wyznaczników samodzielności naukowej. Niemniej jednak, dla wszystkich prac przedstawiono oświadczenia o wiodącej roli habilitantki w przygotowaniu omawianych publikacji (pomimo przypadków trzeciego miejsca na liście współautorów), co nie pozwala mi na kwestionowanie jej wiodącego udziału w przygotowaniu poszczególnych artykułów.

W mojej ocenie główne osiągnięcie habilitacyjne wnosi znaczący, lecz nie przełomowy wkład w rozwój dyscypliny zootechnika i rybactwo, stanowiąc pogłębienie i rozszerzenie wiedzy na temat znaczenia i zalet rodzimych ras bydła (szczególnie białogrzbieter), w kontekście zachowania ważnych cech produkcyjnych, funkcjonalnych oraz zachowania bioróżnorodności na obszarach przyrodniczo cennych z wykorzystaniem wypasu bydła i koni ras rodzimych.

Ocena pozostałego dorobku naukowego po uzyskaniu stopnia doktora

Dorobek naukowy kandydatki, obejmujący okres po uzyskaniu stopnia doktora, należy ocenić jako stosunkowo obszerny i zróżnicowany oraz uprawniający do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Obejmuje on nieliczne publikacje w czasopiśmie naukowych posiadających współczynnik wpływu (10 prac poza głównym osiągnięciem), artykuły w czasopiśmie o zasięgu krajowym (15) oraz monografie i rozdziały w monografiach naukowych (20). Sumaryczny Impact Factor publikacji (z wyłączeniem osiągnięcia habilitacyjnego) wynosi 17,574, co w połączeniu z indeksem Hirscha na poziomie około 6 wskazuje na umiarkowaną widoczność dorobku w obiegu międzynarodowym. Na podkreślenie zasługuje fakt, że znaczna część publikacji habilitantki powstała po uzyskaniu stopnia doktora, co świadczy o znaczącej aktywności naukowej kandydatki i systematycznym rozwoju jej dorobku. Jednocześnie należy odnotować, że struktura autorstwa publikacji w czasopiśmie z listy JCR wskazuje na częsty udział w pracach zespołowych, przy czym rola kandydatki nie zawsze ma charakter jednoznacznie wiodący. Wysoko oceniam natomiast dorobek dr inż. Sawickiej-Zugaj w zakresie popularyzowania wyników badań naukowych poprzez uczestnictwo w międzynarodowych i krajowych konferencjach i sympozjach (58 doniesień i komunikatów) oraz aktywność w publikowaniu w czasopiśmie o zasięgu lokalnym, w tym własnych wydawnictwach UP w Lublinie.

Szereg prac Autorki skupia się na: (I) ocenie cech użytkowych bydła objętego programem ochrony zasobów genetycznych, (II) ocenie struktury oraz zmienności genetycznej bydła oraz gatunków pokrewnych, z wykorzystaniem markerów genetycznych oraz (III) znaczeniu lokalnych ras bydła w produkcji mleka o podwyższonych walorach prozdrowotnych oraz czynnej ochronie środowiska. Prace zaangażowane w tę tematykę (nie wchodzące w skład głównego osiągnięcia) zostały wyszczególnione przez Autorkę jako pozostałe

osiągnięcia naukowo-badawcze w rozumieniu ustawy i jako takie w mojej ocenie spełniają wymogi stawiane przez ustawodawcę.

W odniesieniu do aktywności projektowej kandydatki należy stwierdzić, że uczestniczyła ona w realizacji szeregu projektów badawczych, jednak brak jest wyraźnych informacji o kierowaniu projektami finansowanymi w trybie konkursowym, zwłaszcza o większym znaczeniu (np. NCN, NCBiR). W mojej ocenie stanowi to jeden z istotniejszych mankamentów dorobku, gdyż umiejętność pozyskiwania środków na badania oraz kierowania zespołem projektowym jest obecnie jednym z ważnych elementów oceny samodzielności naukowej.

Ocena aktywności naukowej w więcej niż jednym ośrodku badawczym

Dr inż. Wioletta Sawicka-Zugaj realizowała badania naukowe we współpracy z sześcioma zewnętrznymi ośrodkami badawczymi, w tym zagranicznymi (Słowacki Uniwersytet Rolniczy w Nitrze, Litewski Uniwersytet Nauk o Zdrowiu) oraz krajowymi (Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Centrum Genetyczne Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Laboratorium Genetyki Bydła Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka). Współpraca ta dotyczyła realizacji wspólnych projektów, badań naukowych i opracowania wspólnych publikacji, będących namacalnym efektem współpracy. Niektóre z tych publikacji stały się częścią głównego osiągnięcia habilitacyjnego, a więc były realizowane z wiodącym udziałem habilitantki. Mankamentami tej części dorobku jest brak współpracy z renomowanymi zachodnimi ośrodkami badawczymi. Trudno także uznać Centrum Genetyczne Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz Laboratorium Genetyki Bydła Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka za ośrodki o jednoznacznym profilu naukowo-badawczym.

Niemniej jednak, aktywność naukową habilitantki w więcej niż jednym ośrodku badawczym oceniam bardzo dobrze, a opublikowane wyniki wspólnych badań stanowią mocny dowód na bliską współpracę habilitantki ze wspomnianymi zewnętrznymi ośrodkami badawczymi.

Ocena aktywności organizacyjnej i dydaktycznej

Przedstawiona w dokumentacji aktywność dydaktyczna i organizacyjna dr inż. Wioletty Sawickiej-Zugaj nie budzi zastrzeżeń. Kandydatka aktywnie uczestniczy w procesie dydaktycznym oraz angażuje się w działalność organizacyjną jednostki. Aktywność ta jest zgodna ze standardami oczekiwanymi od pracownika naukowo-dydaktycznego na tym etapie kariery. Żeby nie być gołosłownym, muszę wspomnieć, że habilitantka prowadziła zajęcia z 26 różnych przedmiotów realizowanych w języku polskim lub angielskim, pełniła rolę promotora aż 38 prac dyplomowych (w tym 16 prac inżynierskich i 22 prac magisterskich) oraz angażowała się w szereg przedsięwzięć dydaktycznych w ramach dni nauki, festiwali czy kół studenckich. Aktywnie uczestniczyła także w opracowywaniu modułów kształcenia różnych kierunków studiów. W ramach działalności organizacyjnej pełniła rolę między innymi koordynatora wydziałowego różnych inicjatyw oraz członka Senatu, Rady Naukowej, czy Kolegium Wydziału. Była współorganizatorem trzech konferencji naukowych, w tym

dwóch międzynarodowych. Habilitantka podnosiła także swoje kompetencje w ramach szeregu szkoleń, warsztatów oraz studiów podyplomowych. Pełniła rolę edytora gościnnego w wydaniu specjalnym czasopisma *Animals*. Na uwagę zasługuje jej aktywność w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym (którego była m.in. przewodniczącą), Polskim Związku Hodowców Bydła Białogrzbietego (którego była wiceprezesem) oraz w Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka. Dr inż. Wioletta Sawicka-Zugaj została także dwukrotnie odznaczona medalami lub odznakami państwowymi.

Mankamentem tej części dorobku jest brak odbytego naukowego stażu zagranicznego. W dokumentacji odnotowano jedynie krótką (4 dni) wizytę studyjną w Litewskim Uniwersytecie Nauk o Zdrowiu oraz trzy, około dwutygodniowe, staże krajowe. Aczkolwiek nie można ich uznać za równoważne z odbytym kilkumiesięcznym stażem zagranicznym.

Pomimo tych zastrzeżeń tę część dorobku habilitantki oceniam wysoko i stwierdzam, że jest ona więcej niż wystarczająca przy ubieganiu się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Wniosek końcowy

Podsumowując, całokształt dorobku naukowego dr inż. Wioletty Sawickiej-Zugaj wskazuje na konsekwentny rozwój naukowy, dobrą orientację w podejmowanej problematyce badawczej oraz aktywność publikacyjną odpowiadającą standardom dyscypliny zootechnika i rybactwo. Jednocześnie należy podkreślić, że wpływ naukowy publikacji jest umiarkowany, a poziom samodzielności naukowej – choć widoczny – mógłby być wyraźniej zaakcentowany, zwłaszcza poprzez kierowanie projektami badawczymi oraz publikowanie prac o większym znaczeniu międzynarodowym. Mocną stroną dorobku habilitantki jest działalność organizacyjna i dydaktyczna, która niewątpliwie stanowi istotny wkład w rozwój i funkcjonowanie dyscypliny zootechnika i rybactwo.

Mając na uwadze przedstawioną analizę, stwierdzam, że osiągnięcie naukowe oraz całokształt dorobku dr inż. Wioletty Sawickiej-Zugaj spełniają wymagania określone w obowiązujących przepisach (w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) i stanowi podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. W związku z powyższym, opiniuję pozytywnie wniosek o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo.

Prof. Dr hab. Artur Gurgul

Signed by /
Podpisano przez:

Artur Zbigniew
Gurgul

Date / Data: 2026-
04-13 12:21

